

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 17:17

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:15

ר"ת: 18:51

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 390 1.3.2019 - כד' אדר א' תשע"ט

וְזוֹ הַשַּׁבָּת לְהַ' צְדִיקִים וְבוֹאָ בָּנוּ

פְּרִשְׁת - וַיְקַהֵל - שַׁבַּת שְׁהָלִים

שַׁבַּת יָמִים, תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן, לְהַ' (לה,ב)

'שַׁבַּת' זה זכר או נקבה? מצד אחד כתוב 'שַׁבַּת הגדול', רצה והחליצנו ביום השַׁבַּת הגדול והקדוש הזה... משמע ש'שַׁבַּת' הוא זכר. ואילו כולם אומרים 'שַׁבַּת המלכה', 'שַׁבַּת היא מלזעוק'... משמע ש'שַׁבַּת' היא נקבה. אז 'שַׁבַּת' זה סוג של איזה אנדרוגינוס?

אומר ה'לחם לפי הטף' זכר ונקבה זה בכלל לא קשור למין הדבר. זכר ונקבה זה עניין של משפיע ומושפע. המשפיע נקרא זכר, ואילו המושפע נקרא נקבה. נו, אז מה השַׁבַּת משפיע או מושפע? האמת, שהיא נראית כמושפע. הרי לא עובדים בשַׁבַּת, אז מאיפה יש לך מה לאכול בשַׁבַּת? אה, כי טרחת בערב שַׁבַּת... אז השַׁבַּת מושפעת מערב שַׁבַּת...

אבל האמת היא הפוכה! כל הסיבה שיש לך בכלל מה לאכול במשך השבוע זה מכח השַׁבַּת. ולכן אמר ר' שלמה אלקבץ: "שַׁבַּת היא מקור הברכה!". "שַׁבַּת היא" כי היא נראית כנקבה, אבל באמת היא "מקור הברכה", היא זו שמושפיעה ולכן היא זכר.

בירוחם ישנו מפעל שמייצר בקבוקי זכוכית - פיניציה. אחד המנהלים הבכירים שם, יהודה שמו, מנהל את המפעל כבר 12 שנים, כשמעליו יש רק בוס אחד. שנים שהכל הולך חלק, עד שיום אחד יהודה הסתכסך עם הבוס שלו. אמנם הבוס לא יכול לפטר אותו, אבל הוא אמר לו: "יהודה בשַׁבַּתות לך הביתה, אני לא רוצה לראות אותך בזווית של העיניים שלי גם ביום המנוחה..."

טוב, יהודה שהיה רגיל לעבוד בשַׁבַּת הפך להיות משועמם... מה יש לעשות כבר בירוחם ביום שַׁבַּת? יהודה התחיל להיכנס לבתי כנסיות, והוא נמשך כפרפרים אחרי האור... אחרי שבוע וחצי הוא חזר בתשובה! יהודה מגיע לעבודה עם כיפה וציציות, והמנהל שלו, 'שונא ישראל' למהדרין, ראה אותו כך ואמר: "מה זה פה? נהיית לי דתי? יהודה, משבוע הבא אתה מגיע לעבוד בשַׁבַּת!". יהודה אומר לו: "תשמע, חזרת בתשובה, זה לא שייך שאני אעבוד בשַׁבַּת..."
"זה לא מעניין אותי", שאג המנהל, "יש לך חוזה ובו חוזה שלך כתוב שאתה עובד 7 ימים בשבוע... אם אתה לא מגיע לעבודה, אתה תגיע לבית משפט לענייני עבודה!".

טוב, יהודה הולך עם הצד החזק, ובמקום להגיע לעבוד בשבת, הוא מגיע לבית המשפט. השופט שואל אותו: "יהודה, מה יש לך לומר, אתה חתמת לעבוד בשבת?". ענה לו יהודה: "תשמע, חתמתי בתור חילוני, לא התחייבתי שלא לחזור בתשובה... כתוב בתורה לשמור שבת, אז אני שומר!". אמר לו השופט: "קיבלתי, אני מסכים איתך. אבל אתה גם מסכים שמפעל שעובד בשבת צריך הנהלה. אם אתה לא יכול לשמש כמנהל, תתפטר מתפקידך כמנהל. הבוס שלך ימשיך להעסיק אותך בכל תפקיד, רק לא בתפקיד הנהלה". "בסדר, אני מסכים", אמר יהודה. נו, ומה עשה אותו רשע מרושע?... ביום ראשון, מול כל צוות העובדים של המפעל, הוא מכנס אסיפה ומודיע: "מהיום יהודה הוא לא המנהל כאן, אלא הוא המנקה של המפעל..."

במקום בלאנק של המפעל, אתה תקבל מטאטא וכף אשפה, ובכל פעם שיהיו שברי זכוכיות, אתה תגיע לנקות!... יהודה המסכן עמד בבזיונות שבוע וחצי וזה לא היה קל... יום רביעי, תקלה במפעל, קו הייצור המרכזי שובת. הביאו טכנאים, עוד יום ועוד יום והמפעל כבר מושבת חמישה ימים...

יום שני שלאחר מכן, מגיע מנכ"ל טמפו בכבודו ובעצמו מחיפה עד לירוחם לבדוק מה עושים... ההפסדים עצומים! אבל יהודה בכלל לא דואג, הוא מסתובב עם מטאטא וחיידך על הפנים, איזה מזל שהוא לא המנהל... אין לו דאגות! המנכ"ל פונה ליהודה ואומר לו: "תגיד לי יהודה מה אתה מבסוט? מה אתה מחוייך? אתה לא רואה שאנחנו לא מתפקדים, אין לנו בקבוקים כבר חמישה ימים... אתה לא מתבייש?".

אמר לו יהודה: "שאני אתבייש? תתביישו לכם אתם! 12 שנים אני מנהל במפעל, ואתם בגלל השנאת ישראל שלכם הפכתם אותי למנקה... להפוך מנהל למנקה, זה דבר שלא נשמע כמותו בהיסטוריה!". הדברים פעלו, והמנכ"ל ביקש לשוחח עם יהודה. המנכ"ל אומר לו: אנחנו מתנצלים, אתה חוזר להיות מנהל עם כל הזכויות של הנהלה, ואתה לא צריך לעבוד בשבת. אבל תגיש ידיים בבקשה, ותעזור לנו לפתור את הבעיה.

חמישה ימים מהנדסים מנסים להפעיל את המכונה... יהודה, שהיה בעברו מהנדס חשמל, ניגש לטפל במכונה, ותוך 22 דקות המכונה חזרה לפעול כבתחילה! הכל מוסרט!!! השבת רק נראית כמושפעת, זה נראה כאילו היא צריכה שיעזרו לה ממקום אחר, אבל האמת היא שלא רק שהיא משפיעה, אלא היא המקור לכל ההשפעות כולם... היא מקור הברכה! (מתוך העלון 'אפריון שלמה' גיליון 246)

בעיר וידז' התגורר יהודי שהתפרנס בעמל רב ובדוחק עצום עד שלפעמים לא היתה בידו פרוטה לפורטה. מאמץ להוסיף ולכבד את השבת בכל יכולתו. בכל זאת השתדל הוא תמיד לענג את השבת, ולא חסך כל פעם אחת יצא הוא לטייל עם בני ביתו בצהרי יום השבת, וכשחזרו לביתם ראוהו עולה בלהבות אש סמיכות. בני ביתו החלו להצטער על שריפת הבית ועל תכולתו, אך אותו אדם הרגיעם ואמר להם: "שבת היום ואסור להתעצב כלל ביום כשמכל קורות ביתו לא נותר אלא רק מעט גלי אפר. כשהגיע זמן סעודה שלישית שמח הוא מאד במוצאו את סיר הדגים שנותר כשלל מכל השריפה, ומיד אסף את בני ביתו והחל לסעוד עימהם סעודה שלישית על עיי חורבתו. כשהחל הוא לשיר 'שירי שבת' היה נדמה לשכנים שאולי יצא הוא מדעתו. לתמיהתם ענה הוא להם: "אין שום עצבות בשבת". אבינו שבשמים שילם לו מעט משכרו בשבוע שלאחר מכן, בו הרוויח הוא את הפרס הגדול של ההגרלה הגדולה ביותר בעיר. תוך שבועות ספורים שכן הוא בטירה היפה ביותר בעיר ושמו הלך לפניו כעשיר הגדול ביותר במחוז. זהו כוחה של השבת! משלמת היא במזומן לכל המתענגים בה ונמנעים מהכעס ובורחים מהעצבות, בשומרם על שמחה רצופה. (אהבת ישראל)

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהִים הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם.
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַה' כָּל הָעֲשֵׂה בּוֹ
מְלָאכָה יוֹמַת (לה, א-ב)

מדוע נסמכו המלים "ויקהל משה" לסיום הפרשה הקודמת, המדברת על קרני ההוד בפניו של משה? הסביר בעל הטורים שנסמכה פרשת השבת לכתוב "כי קרן עור פניו", לרמוז למה שאמרו חז"ל (ב"ר יא): "אינו דומה מאור פניו של אדם בשבת כבחל".

מתוך דבריו כותב השפת אמת זיע"א נתן להסביר את טעם הדין הנוהג בשבע ברכות, שמברכים בשבעת ימי המשתה של החתן והכלה. הדין הוא, שבכל סעדה בשבעת הימים שרוצים לברך בה את אותן שבע ברכות, צריך שיהיו בה "פנים חדשות" - אורח חדש, שעדין לא היה בסעדות המשתה הקודמות. אמנם דין זה חל רק בימות החל, ואלו בשבת מברכים שבע ברכות גם בסעדה שאין בה "פנים חדשות". ומפני מה שונה דין השבת משל שאר הימים? מפני ש"אינו דומה מאור פניו של אדם בשבת כבחל" - בשבת מקבל כל אדם מישראל מאור פנים אחר, וממילא כל אחד ואחד הריהו בבחינת "פנים חדשות". (נופת צופים)

מתורתו של רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - מתוך 'יחי ראובן'

קָחוּ מֵאֲתֶכֶם תְּרוּמָה לַה' כָּל נְדִיב לְבוֹ יִבְיֵאֶה אֶת תְּרוּמַת ה' זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֶׁת (לה,ה)
התורה מצוה: "קחו מאתכם תרומה לה", ואחר כך חוזרת ואומרת: "כל נדיב לבו יביאה את תרומתה". כפילות לכאורה. כתוב בנביא: "ויכתב ספר זיכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו" (מלאכי ג, טו). מה הכוונה לחושבי שמו? - על דרך מה שאמרו חז"ל: "חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה - מעלה עליו הכתוב כאילו עשה" (ברכות ו ע"א). ואכן ראיתי כתוב כך במדרש תהלים מזמור ל': "רבי נחמיה אמר: חשב אדם לעבור עבירה, אין הקב"ה חושבה עד שיעשנה, ואם חשב לעשות מצוה ולא הספיק לעשותה, מיד הקב"ה כותבה כאילו עשה, שנאמר: 'וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחושבי שמו'".

על פי זה ביאר ה"מלא העומר": כאשר משה רבנו אמר להביא תרומה למשכן, היה יהודי שהרהר וחשב בצער: אם הייתי יכול להביא שמן למנורה... אבני שוהם... הלוואי והייתי יכול! לו היה לי, הייתי נותן הכל! אבל אין לי, אני כל כך רוצה. ואז - "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה". ועל כגון דא מוזכרים בפסוק ב' סוגי נתינות: האחת - "קחו מאתכם", היינו מה שנותנים בפועל. והשניה - "כל נדיב לבו", מי שבלבו מעוניין לתת ואין לו - "יביאה", נחשב לו בשמים שהביא.

קחו מאתכם תרומה (לה,ה)

והנה הלשון תקחו "מאתכם" קצת קשה, מה ההסבר בתיבה הזו? ביאר ה"כלי יקר":
א. מאתכם - ולא מהגזל, כמו שכתוב בתחילת פרשת ויקרא - "אדם כי יקריב מכם קרבן" ודרשו חז"ל: מכם - ולא מהגזל.
ב. ישנם שני סוגי נתינה - יש אחד שנתן מאתים דולר. שואלים אותו: "כמה נתת?" והוא משיב: "כיון שאינני יכול לתת פחות מפלוני נתתי מאתים דולר"...
זו לא נתינה "מאתו" אלא מחמת שההוא נתן... התורה מבקשת שהנתינה צריכה להיות מאתכם, ולא בגלל חשבונות ומניעים סביבתיים כל שהם.
ג. ויש אומרים, "מאתכם" ממש. היינו, שהנותן מנדבת לבו, דומה כאילו הקריב את גופו. כאילו מחסר מבשרו. כאילו נותן חלק ממנו.

**כָּל אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לְבָם אֶתֶם לְהֵבִיא לְכָל הַמְּלֶאכֶה אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת בְּיַד מֹשֶׁה
הֵבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לֵה' (לה,כט)**

הפסוק הזה כפול ומכופל – לכאורה יש בו מילים כפולות, וכבר התעכבו רבים לבאר. הגאון חיד"א זיע"א ביאר על פי משל: פעמים רבות הגבאים עורכים בשבת מגבית בבית הכנסת לעינין צדקה. נו, מכריזים "בעבור שנדב". פלוני מכריז "חמש מאות דולר!" געוואלדיג – "פינעף הונדערט דולר", טוב, הגבאי ממשיך לקרוא בקול: "מי נתן עוד, ור' פלוני כמה אתה נתן?" כך מצביע הגבאי מאיש לאיש. השני תורם מאה דולר, השלישי חמישים, הרביעי מאה חמישים וכן הלאה, עד שהמגבית מסתיימת ומתחילים תפילת מוסף.

לאחר התפילה בסיום תפילת מוסף, אותו פלוני שהכריז חמש מאות דולר פוסע לביתו ומהרהר "א'משוגינער, למה אמרתי כזה סכום, מה עשיתי לעצמי? האחרים כולם נתנו בקושי מאה דולר, וכי דוקא אני צריך להיות 'העשיר'?! מהרהר". טוב, אבל מה אפשר לעשות – אמרתי, אמרתי, גמורנו. לא אכחש, אשלם! אך מעתה ואילך במגביות הבאות, אחשוב פעמיים, אתנהג במתינות, אשמור על הכסף שלי".

אומר החיד"א, בנדיבות המשכן לא היתה כזו מציאות שהיתה למישהו חרטה, אלא "כל אשר נדבה ליבם אותם, להביא לכל המלאכה הביאו בני ישראל נדבה לה" – מהנדבה עד ההבאה, הכל היה נדבה לה' ללא הרהורי חרטה. ('אגישמקע ווארט')

וּבַחֲרֻשֶׁת אָבֹן לְמִלְאֵת וּבַחֲרֻשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת (לה,לג)

אנו אומרים בתפילה 'הֶסֶר הַשָּׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ', כי יצר הרע בא לאדם ב-2 צורות: האחת: וּבַחֲרֻשֶׁת – שאדם מנסה להחריש את היצר הרע המושל ל'אָבֹן', היצר הרע 'לְמִלְאֵת' – ממלא אותו בכל מני דימויונות ותאוות.. ולכן שבא אדם לעשות עבירה.. כולו 'מלא' לעשות את העבירה.. אבל לאחר שעשה אותו.. פתאום מרגיש ריקני ולא מבין איך נפל לפח ליצר 'שמילא' אותו בדימויונות שזה מה שהוא חייב לעשות..

והשנייה: וּבַחֲרֻשֶׁת עֵץ – כאשר אדם למד תורה ועשה מצוות, ורוצה להיות עניו ולשמור על בסתר.. בא היצר לאדם ואומר לו 'לַעֲשׂוֹת' – תרגיש גאוה! תראה לכולם שאתה עושה.. רוצה לקחת לו את ה'לשם שמיים'.. ועל זה אנו מכוונים 'הֶסֶר הַשָּׁטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ'.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוֹל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.